

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **P. P.**, zastoupeného Mgr. Janem Švarcem, advokátem se sídlem Vodičkova 695/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy,** se sídlem nábř. Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2015, čj. 10/2015-160-SPR/7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 2. 2016, čj. 10 A 97/2015 – 67,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 2. 2016, čj. 10 A 97/2015 – 67, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Švarcovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.

1. Magistrát hlavního města Prahy rozhodnutím ze dne 17. 12. 2014, čj. MHMP 1791933/2014, rozhodl o žádosti žalobce o vrácení řidičského oprávnění podle § 102 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) tak, že se uvedené oprávnění žalobci nevrací.

2. Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 6. 2015, čj. 10/2015-160-SPR/7, žalobcovo odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zamítl a rozhodnutí potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze, který

v záhlaví označeným usnesením řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku za žalobu.

II.

3. Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti usnesení městského soudu kasační stížností, v níž uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhl zrušit napadené usnesení a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

4. Napadené usnesení považoval za nezákonné, neboť k jeho vydání nebyly splněny podmínky. Nezbytným předpokladem zastavení řízení o žalobě je výzva k zaplacení soudního poplatku obsahující lhůtu, v níž má žalobce soudní poplatek zaplatit. Tato výzva musí mít formu usnesení, což však městský soud nedodržel. V soudním spise městského soudu byla založena dvě usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku – na č. l. 39 ze dne 17. 8. 2015 a na č. l. 64 ze dne 20. 1. 2016. Žádné z nich neobsahovalo podpis oprávněné osoby, který je povinnou náležitostí usnesení podle § 54 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s. Uvedená usnesení proto nelze považovat za veřejné listiny a nelze s nimi spojit zamýšlené právní účinky. Tuto argumentaci stěžovatel podpořil poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012 (jeho písemné znění stěžovatel připojil ke kasační stížnosti, přestože ve vlastním textu odkazoval na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2001, sp. zn. 21 Cdo 123/2001), který se vztahoval k náležitostem usnesení podle § 158 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 167 odst. 2 o. s. ř. S ohledem na skutečnost, že právní úprava občanského soudního řádu je co do požadavků na náležitosti usnesení obdobná právní úpravě v soudním řádu správním, jsou podle stěžovatele závěry Nejvyššího soudu použitelné i v dané věci.

5. Stěžovatel dále namítl, že za předpokladu, že by mu městský soud v řízení o žalobě zaslal „zákonem předepsaný formulář“ k zaplacení soudního poplatku, přistoupil by k jeho úhradě. Žádal o zaslání zmiňovaného formuláře a tím odstranění vady soudního řízení.

6. Stěžovatel konečně poukázal na „očividnou“ podjatost soudců desátého senátu městského soudu, který v jeho věci rozhodoval.

III.

7. Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

8. Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

9. Kasační stížnost je důvodná.

10. Z obsahu spisu městského soudu vyplývá, že usnesením ze dne 17. 8. 2015, čj. 10 A 97/2015 – 38, přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků ve výši 50 % a

současně zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce. Téhož dne usnesením čj. 10 A 97/2015 – 39 (dále též „usnesení na č. l. 39“) vyzval stěžovatele k zaplacení části soudního poplatku za žalobu ve výši 1500 Kč ve lhůtě 10 dnů od doručení tohoto usnesení. Usnesení vydal soudce Mgr. Kamil Tojner, písemnost neobsahovala jeho podpis. Stěžovatel usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku převzal dne 28. 8. 2015, v soudem stanovené lhůtě soudní poplatek (resp. jeho část) nezaplatil. Podal však včasnou kasační stížnost proti usnesení o částečném osvobození od soudních poplatků, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 12. 2015, čj. 10 As 192/2015 – 26, zamítl jako nedůvodnou. Na to městský soud dalším usnesením ze dne 20. 1. 2016, čj. 10 A 97/2015 – 64 (dále též „usnesení na č. l. 64“), vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši 1500 Kč do 10 dnů od jeho doručení. Toto usnesení obsahovalo poučení (shodně jako usnesení na č. l. 39), že řízení bude zastaveno, nezaplatí-li stěžovatel soudní poplatek v soudem stanovené lhůtě. Také uvedené usnesení vydal soudce Mgr. Kamil Tojner. U jeho jména a příjmení byl uveden dodatek „v. r.“, aniž usnesení obsahovalo jeho podpis. Usnesení na č. l. 64 bylo dne 25. 1. 2016 doručeno stěžovateli, který na ně reagoval obratem podáním z téhož dne obsahujícím sdělení, že soudní poplatek uhradí, bude-li rozhodnuto v meritu věci. Soudní poplatek však v soudem stanovené lhůtě nezaplatil. Na to městský soud řízení zastavil napadeným usnesením ze dne 8. 2. 2016.

11. Jak již uvedeno, stěžovatel nezákonnost napadeného usnesení dovozoval jednak z toho, že mu městský soud pro účely zaplacení soudního poplatku nezaslal „zákonem předepsaný formulář“ a především ze skutečnosti, že se městský soud v řízení předcházejícím jeho vydání dopustil pochybení, spočívajícím v nedostatku podpisu oprávněné osoby na originálu usnesení obsahujícím výzvu k zaplacení soudního poplatku (na č. l. 39 a č. l. 64 spisu městského soudu). Podle stěžovatele má tato vada vliv na zákonnost napadeného usnesení.

12. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou chybějícího podpisu na originálu usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku. S ohledem na skutečnost, že předmětem kasačního přezkumu je usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, jemuž předcházela výzva k zaplacení soudního poplatku učiněná usnesením na č. l. 64, bylo bezpředmětným se zabývat případnými nedostatky předchozího usnesení na č. l. 39. S jeho vydáním a doručením stěžovateli nebyly vzhledem k okolnostem případu (viz odst. [10]) spojeny žádné právní účinky.

13. Usnesení na č. l. 64 s výzvou k zaplacení soudního poplatku ve výši 1500 Kč (tj. v rozsahu, v němž městský soud stěžovatele od placení soudního poplatku neosvobodil) neobsahovalo podpis soudce Mgr. Kamila Tojnera, který je vydal. V této souvislosti stěžovatel namítal, že usnesení, které nesplňuje formální požadavky předepsané zákonem, není veřejnou listinou a není způsobilé potvrdit, že jde o nařízení soudu jím sledované, a tedy ani vyvolat zamýšlené účinky.

14. Ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) soud rozhoduje a postupuje ve věcech soudních poplatků podle občanského soudního řádu, nestanoví-li zákon o soudních poplatcích jinak. Usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku proto musí splňovat náležitosti stanovené občanským soudním řádem. Ty vyplývají z § 158 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 167 odst. 2 o.

s. ř. Jednou z formálních náležitostí písemného vyhotovení usnesení je podpis předsedy senátu, případně jiného člena senátu (nemůže-li jej podepsat předseda senátu, nebo jedná-li se o úkon, jímž se nerozhoduje ve věci, jak je tomu nyní). Není-li na originálu usnesení podpis předsedy senátu, resp. jiné osoby, která je oprávněna podle občanského soudního řádu jeho písemné vyhotovení podepsat (srov. § 158 odst. 1 věta druhá o. s. ř. a § 36d odst. 1 o. s. ř.), lze přisvědčit stěžovateli, že na takovou písemnost je třeba pohlížet jako na listinu, která nesplňuje požadavky kladené na veřejnou listinu ve smyslu § 134 o. s. ř. K tomu dospěl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012, když vyslovil, že *„[f]ikce uznání nároku podle ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. nenastane, jestliže usnesení, kterým byl žalovaný vyzván, aby se ve stanovené lhůtě ve věci písemně vyjádřil (§ 114b odst. 1 o. s. ř.), a které bylo žalovanému řádně doručeno, neobsahuje předepsané formální náležitosti, a není proto veřejnou listinou*."

15. Nejvyšší správní soud nemá důvod se od těchto judikaturních závěrů odchýlit, jelikož i v projednávané věci jde o posouzení jedné z náležitostí usnesení vydaného podle občanského soudního řádu. Pouze pro úplnost lze doplnit, že význam listiny jako listiny veřejné tkví v tom, že se u ní presumuje pravost (vydal ji soud nebo jiný státní orgán v mezích své pravomoci a jedná se o nařízení nebo prohlášení tohoto orgánu) a není-li prokázán opak, i její pravdivost (věcná, obsahová správnost).

16. Usnesení městského soudu na č. l. 64 nesplňovalo formální požadavky kladené na veřejnou listinu, neboť vůbec nebylo podepsáno. Nejvyšší správní soud proto posuzoval, zda a jaké mělo uvedené usnesení účinky ve vztahu ke stěžovateli.

17. S doručením usnesení obsahujícího výzvu k zaplacení soudního poplatku je spojen počátek běhu lhůty k jeho dodatečnému zaplacení, ač splatnost soudního poplatku nastává okamžikem podání žaloby [viz § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 4 odst. 1 písm. a) téhož zákona]. Trpěl-li originál usnesení na č. l. 64 nedostatkem spočívajícím v chybějícím podpisu oprávněné osoby, nezačala běžet lhůta určená soudem k zaplacení soudního poplatku, i když byl stejnopis tohoto usnesení stěžovateli řádně doručen. Nebylo totiž zřejmé, zda usnesení na č. l. 64 je nařízením soudu ve smyslu § 134 o. s. ř. Nepočala-li lhůta určená soudem běžet, nemohla ani uplynout. Městský soud proto pochybil, pokud řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil. Marné uplynutí lhůty určené soudem k zaplacení soudního poplatku je jedním ze zákonných předpokladů zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

18. Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje za nerozhodné, zda stěžovateli bylo známo (ať již z dřívějších soudních řízení, jichž byl účastníkem, nebo i z usnesení na č. l. 39), že mu poplatková povinnost svědčí a jaká je výše soudního poplatku, jenž má uhradit. Podstatné naopak je, že z důvodu chybějícího podpisu oprávněné osoby na usnesení č. l. 64 mohl mít stěžovatel pochyby, zda jde o nařízení městského soudu (tj. výzvu s určením lhůty k zaplacení soudního poplatku). Stěžovatelova nečinnost spočívající v nezaplacení soudního poplatku (v určené lhůtě a výši) v takovém případě nemůže jít k jeho tíži.

19. Na uvedeném závěru ničeho nemění ani skutečnost, že ještě v den doručení usnesení na č. l. 64 stěžovatel zaslal soudu písemnost, v níž na usnesení reagoval podmíněným příslibem úhrady soudního poplatku, bude-li jeho věc meritorně posouzena. Tím totiž nedošlo ke zhojení vytčeného nedostatku usnesení na č. l. 64, a tedy ani ke zhojení jeho neúčinnosti ve vztahu ke stěžovateli. Uvedená kasační námitka je opodstatněná.

20. K další stěžovatelově námitce o nezaslání „zákonem předepsaného formuláře" k zaplacení soudního poplatku Nejvyšší správní soud předesílá, že ji mohl vypořádat pouze v té míře obecnosti, v jaké ji stěžovatel uplatnil. Z obsahu kasační stížnosti nelze dovodit ani jaký „zákonem předepsaný formulář" má stěžovatel na mysli, ani který zákon jeho užití podle stěžovatele předepisuje.

21. Jak již shora uvedeno, soud ve věcech poplatků rozhoduje a postupuje podle občanského soudního řádu, nestanoví-li zákon o soudních poplatcích jinak. Ani zákon o soudních poplatcích, ani občanský soudní řád neobsahují úpravu „formulářů", jichž se stěžovatel dovolává. Nezakotvují proto ani povinnost soudu je pro účely výzvy k zaplacení soudního poplatku použít. Podstatné totiž není místo, na němž jsou kolkové známky vylepeny, nýbrž skutečnost, že se vylepené originály kolkových známek v zákonem stanovené výši dostanou do dispozice soudu dříve, než nabude právní moci usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Městský soud se tedy nedopustil pochybení, pokud blíže neurčený „zákonem předepsaný formulář" stěžovateli nezaslal. Uvedené námitce kasační soud nepřisvědčil.

22. Poslední stěžovatelovu námitku s tvrzením o podjatosti soudců desátého senátu městského soudu, který v jeho věci v řízení o žalobě rozhodl napadeným usnesením, Nejvyšší správní soud shledal opožděnou. Jednou z podmínek pro rozhodnutí soudu o vyloučení soudce z projednávání a rozhodování určité věci podle § 8 odst. 5 s. ř. s. je skutečnost, že je řízení o této věci stále vedeno a že o věci samé nebylo ještě rozhodnuto. To v nynější věci není splněno.

V.

23. Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Kasační soud napadené usnesení proto zrušil podle § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem, vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a v konečném rozhodnutí městský soud rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

24. Stěžovateli byl ustanoven advokát Mgr. Jan Švarc, jehož odměnu a náhradu hotových výdajů podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci přiznal Nejvyšší správní soud odměnu za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) ve výši 3100 Kč a dále 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 3400 Kč. Ustanovený zástupce nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Částka 3400 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. prosince 2016

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu